

ದರ್ಪಣ ಸುಂದರಿ ಹೆಸರಿನ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಇವೆ. ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ದರ್ಪಣ ಸುಂದರಿ ಎಡಗೈಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಬಲಗೈಯಲ್ಲಿ ಕುಂಕುಮವನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವ ಸುಂದರಿ. ಮುಕುರ ಮುಗ್ಧ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಮುಂಗುರುಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಚೆಲುವೆ ಈ ಎರಡೂ ಶಿಲ್ಪಗಳು ಬೇಲೂರು ಚನ್ನಕೇಶವ ದೇವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಸುಂದರವಾಗಿ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಕನ್ನಡಿ ಎಂದರೆ ಅಲಂಕಾರ ಎಂಬ ಅನ್ವರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು. ಇದನ್ನು ಮನೆಯ ಅಲಂಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮನೆಯ ಒಳಗೆ ಹಾಗೂ ಹೊರಗೆ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ನಡಿಗ ಹಿಂದೆ ರಾಜ ಮಹಾರಾಜರು ಚಿನ್ನದ, ಬೆಳ್ಳಿ, ಆನೆ ದಂತದ ಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ನಾವು ಮರದ, ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್, ಫೈಬರ್ ಫ್ರೇಂ ಲೆಸ್ ಮಿರರ್‌ಗಳಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಅಭಿರುಚಿ, ಆರ್ಥಿಕಸ್ಥಾನಮಾನ ಅಳಿಯುವಮಾನದಂಡಗಳಲ್ಲಿ ಇದೂ ಒಂದು. ವಾಸ್ತುಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಕಾರ ಇಂತಿಂಥ ಮೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಇಂತಹ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಹಾಕಿದರೆ ಅರ್ಥ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ, ದೃಷ್ಟಿ ನಿವಾರಣೆಯಾಗುತ್ತದೆ ಮೊದಲಾದ ನಿಯಮಗಳಿವೆ. ಇನ್ನು ವಾಹನ ಚಾಲಿಸುವಾಗ ಈ ಕನ್ನಡಿಗಳಿಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಬಹಳ ಕಷ್ಟ. ಪಾದರಸ ರಹಿತ, ಪ್ರತಿಫಲನವಿಲ್ಲದ ಗಾಜಿಗೆ ನಾವೇ ಪ್ರೇಂ ಹಾಕಿಸಿಕೊಂಡು ಹಾರ ಹಾಕಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಕನ್ನಡಿಯ ಇತಿಹಾಸ

ಈ ಕನ್ನಡಿಗಳು ಪುರಾತನ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯಲ್ಲೂ ಇದ್ದವು. ಹೊಂಡ, ಕೆರೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹವಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಶುಭ್ರ ತಿಳಿ ನೀರನ್ನೇ ತಮ್ಮ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ನೋಡಲು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ತನ್ನದೇ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ನೋಡಿ ಇನ್ನೊಂದು ನಾಯಿಯ ಬಾಯಲ್ಲಿಯೂ ಮೂಳೆ ಇದೆ ಅದೂ ನನಗೇ ಬೇಕು ಎಂದು ಇದ್ದದ್ದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದುರಾಸೆಯ ನಾಯಿಯ ಕತೆ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ ಅಲ್ಲವೇ!

ಕ್ರಿ.ಪೂ. 6,000ದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಗಲ್ಲು ಕನ್ನಡಿಗಳಿಗೆ ಆಧಾರಗಳು ಅಂದಿನ ಅನಾಟೊಲಿಯಾ ಹಾಗೂ ಟರ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿವೆ. ಲೋಹಲೇಖಿತ ಗಾಜಿನ ಕನ್ನಡಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾಣುವವರೆಗಿನ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಯು ಹಲವು ರೂಪಾಂತರಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಮೆಸಪೊಟೋಮಿಯಾದಲ್ಲಿ ತಾವುದ ಕನ್ನಡಿಗಳು, ಈಜಿಪ್ಟ್‌ನಲ್ಲಿ ಕಲ್ಲನ್ನೇ ನಯ ಮಾಡಿ ಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡಿಗಳಿದ್ದವು. ಚೀನಾದಲ್ಲಿ ಮಿಶ್ರ ಲೋಹದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಕನ್ನಡಿಗ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಸ್ಪರ್ಶ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದು ಮೊದಲು ಲೆಬನಾನ್‌ನಲ್ಲಿ ಗಾಜಿಗೆ ಕರಗಿಸಿದ ಸೀಸವನ್ನು ಲೇಪಿಸಲಾಯಿತು. 16ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇಟಲಿಯ ವೇನಿಸ್ ನಗರದಲ್ಲಿ, 18ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಜರ್ಮನಿಯ ರಸಾಯನ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಜಸ್ಟಸ್ ವೊನ್ನ ಲೀಬಿಗ್ ರಚಿತ ಲೇಖಿತ ಕನ್ನಡಿ ತಯಾರಿಸಿದರು. ಅಂದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿಯನ್ನೆಟ್ಟಿಟ್ಟು ಗಾಜಿನ ಮೇಲೆ ತೆಳುವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿದರು. ಕೇರಳ ಭಾಗದ ರಾಜ ಮನೆತನದವರು ಕಂಚಿನಿಂದ

ಭ್ಯಾಷನಿ ಗೂ ಕನ್ನಡಿ

ಬ್ಯಾಗ್‌ಗಳು, ಪಾಟಲಿಗಳು, ಕ್ಲಬ್‌ಗಳು, ತೋರಣಗಳು, ಗೃಹಾಲಂಕಾರಿಕ ಸಾಧನಗಳು, ಡ್ರೆಸ್ ಮೆಟೀರಿಯಲ್‌ಗಳು, ದುಪಟ್ಟಾಗಳು ಚಪ್ಪಲಿಗಳು, ಕಿವಿಯೋಲೆ, ಬಳೆ, ಪೆನ್, ಸೀರೆ ಮುಂತಾದವು ಕನ್ನಡಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ರಾಜಸ್ಥಾನದವರು ಈ ಕಲೆಯಲ್ಲಿ ಕರಗತರು.

ತನ್ನದ್ದಲ್ಲದ್ದನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವಂತೆ ತೋರಿಸುವ ಕಲೆ ಕನ್ನಡಿಗ ಕರಗತವೇ. ಭೌತಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಾನ್ವೆಕ್ಸ್, ಕಾನ್ಕೇವ್ ಅಂದರೆ ನಿಮ್ಮ ದರ್ಪಣ, ಪೀನದರ್ಪಣ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕನ್ನಡಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ವಸ್ತುಸಂಗ್ರಹಾಲಯಗಳಲ್ಲೂ ಇಲಿಯಂತಿದ್ದವರು ಆನೆಯಂತೆ ಕಾಣುವ, ಕುಬ್ಜರಾಗಿ ಕಾಣುವ ಕನ್ನಡಿಗಳನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಯಾವುದೇ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಟೇಬಲ್ ಮೇಲೆ ಪೆನ್ ಸ್ಟಾಂಡ್ ಇರುತ್ತೆ. ಅದರಲ್ಲೂ ಒಂದು ಭೂತಕನ್ನಡಿ ಇರುತ್ತದೆ. ಹಾಗೆ ಮೆಡಿಕಲ್ ಶಾಪ್‌ನವರೂ ಚಿಕ್ಕ ಆಕ್ಸರೆಗಳನ್ನು ಓದಲು ಭೂತಕನ್ನಡಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕೈಂ ಡಿಟೆಕ್ಟರ್, ಕುಸುರಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ಆಭರಣ ತಯಾರಕರಿಗೆ ಇದೊಂದು ಆಯುಧ. ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಯಾರಾದರೂ ಚಿಕ್ಕದಾಗಿ ಬರೆದರೆ, ಅಲ್ಲೇ ಇರುವ ವಸ್ತು ತಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಗಮನಕ್ಕೆ ಬಾರದೆ ಇದ್ದರೆ ಭೂತಕನ್ನಡಿ ಹಾಕು ಹುಡುಕಬೇಕು ಎಂದು ಭೇಡಿಸುವುದಿದೆ.

ಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡಿಯನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿ ಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಬಹಳ ದುಬಾರಿಯಾಗಿತ್ತು. ಬಳಕೆ ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಕನ್ನಡಿ ಬೆಲೆ ಕೈಗೆಟುಕುವಂತಾಯಿತು. ಈಗಿರುವಷ್ಟು ಕನ್ನಡಿಗ ಮಹತ್ವ ಆಗ ಇರಲಿಲ್ಲ. 'ಕಾಸಗಲ ಕನ್ನಡಿ; ಕಾಸಗಲ ಕುಂಕುಮ' ಎಂಬ ಮಾತುಗಳೇ ಚಾಲ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದವು. ಈಗೇನಿದ್ದರೂ ಊರಗಲ, ಕೊಠಡಿಯಗಲ ಕನ್ನಡಿ, ಜೀರೋಸ್ಟೆಜ್ ಕುಂಕುಮ. ಜಿಮ್, ಮಾರ್ಷಲ್ ಕನ್ನಡಿಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು.

ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಕನ್ನಡಿ

ಮಂಗಳ ದ್ರವ್ಯಗಳು, 'ಸೋಲಹ ಶೃಂಗಾರ' ಎಂದು ಕರೆಯುವ ಹದಿನಾರು ಸಾಮಾಗ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗೂ ಸ್ಥಾನವಿದೆ. ಮದುವೆ, ಒಸಗೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಸಕನ್ನಡಿ ಪದ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಮಂಗಳ ಕಳಸದ ಜೊತೆಗೆ ಕನ್ನಡಿ ಕಡ್ಡಾಯ ವಧುವರ ಎರಡೂ ಕಡೆಯವರು ಕಳಸ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ನಮ್ಮ ಹೆಣ್ಣುಕೃತಿಗೆ ಅಣ್ಣತಮ್ಮಂದಿರ ಮದುವೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಳಸ ಹಿಡಿಯೋದು ಅಂದರೆ ಭಾರೀ ಋಷಿ. ಕಳಸ ಕನ್ನಡಿ ಹಿಡಿಯೋ ಮನೆಗೆ, ಹೂಹೊಂಬಾಳೆ ಹೊರುವ ಮನೆಮಗಳು ಬರಲಿ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವೂ ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಪ್ರಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತದೆ.

ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿ

ಮೈಸೂರು ಅರಮನೆಯ ಒಂದೊಂದು ಭಾಗವನ್ನು ತೊಟ್ಟಿಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿ ತೊಟ್ಟಿ ಎಂಬ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅರಮನೆಯ ಕರಿಕಲ್ಲು ಎಂಬ ಹೆಸರೂ ಇದೆ. 1937ರಲ್ಲಿ ಶಹಜಹಾನ್ ಖಾನ್ ಮಹಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಮೃತಶಿಲೆಯಿಂದ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಈ ಅರಮನೆಗೆ ಹೊಂದಿಕೊಂಡಂತೆ ಇರುವ ಶೀಷ್ಪಹಲ್ ಅಥವಾ ಕನ್ನಡಿ ತೊಟ್ಟಿ ನಿರ್ಮಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದು ಅವರ ಸ್ನಾನಗೃಹವಾಗಿತ್ತು. ಇದರ ಒಳಭಾಗದ ಗೋಡೆ ಚಾವಣಿಗಳಿಗೆ ಸುಂದರವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಯ ಚೂರುಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದೀಪವನ್ನು ಬೆಳಗಿದಾಗ ಅದರ ಪ್ರಕಾಶ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತದೆ.

ಮಾನವನು ಬದುಕು ಹೇಗೆ ನಡೆಸಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಆದರ್ಶ ಚಿತ್ರಣ ಇನ್ನೂ ಒಂದು ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ 'ರಾಮಾದಿವದ್ ವರ್ತಿತ್ವಂ ರಾಮಾಣಾದಿವತ್' ಈ ರೀತಿ ಇದೆ. ಅಂದರೆ ರಾಮನಂತೆ ನಡೆಯತಕ್ಕುದು ರಾವಣನಂತಲ್ಲ ಎಂಬ ನೀತಿ. ಬದುಕೂ ಒಂದು ಕನ್ನಡಿಯೇ ಸರಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯವಾದ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕಿದವರು ಸಮಾಜಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡಿಯೇ.

ಬ್ಯೂಟಿಷಿಯರ್‌ಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬಿಟ್ಟಿರಂತೂ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲೂ ನಾವೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತೇವೆ. ಮೊದಲೆಲ್ಲಾ ಮೂಲೆ ಸೇರಿದ್ದ ಈ ಕನ್ನಡಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ, ವ್ಯಾಪಾರಿ ಸ್ಥಳ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಿಗೂ ಕಾಲಿಟ್ಟಿದೆ. ಈಗ ಕನ್ನಡಿಯೇ ಬಹುಮುಖ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥರೇ ಇರಲಿ, ಸಮಾಜ ಸುಧಾರಕರೇ ಇರಲಿ, ಪ್ರಾಯದವರಿರಲಿ, ಮುದುಕ ಮುದುಕಿಯರಿರಲಿ ಒಮ್ಮೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಕನ್ನಡಿ ಬೇಕೇ ಬೇಕು. ಆದರೂ ಮೊಬೈಲ್ ಬಂದ ನಂತರ ಪರ್ಫೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿ ಒಯ್ಯುವುದು ವಾಶ್ ರೂಮಿಗೆ ಕನ್ನಡಿ ನೋಡಲೆಂದೇ ಹೋಗುವುದು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಕುಳಿತ ಚೇರಿನ ಒಂದು ಬದಿಗೆ ವಾಲಿಕೊಂಡು, ಮೊಬೈಲ್ ಕ್ಯಾಮೆರಾ ನೋಡಿಕೊಂಡು ಲಿಪ್‌ಸಿಕ್ ಹಾಗೆ ಗಾಢವಾಗಿ ಮೆತ್ತಿಕೊಂಡರಾಯಿತು ಅಲ್ಲೇ!